

ne»), Kazlauskasovih takmičara, De Weirthovog ekološkog protesta, tvorničkih ambijenata gledanih očima Danijele Lušin, Apkalnsovog »Staroga grada« i Lazukićkinih ženskih likova. I imat ćemo osjećaj da nismo uzalud došli, jer se u svijetu fotografije zbiva nešto što nas može uzbuditi, što ima neki dublji smisao od gole faktografske interpretacije.

Na žalost, to je samo dio izložbe, recimo 10% od onoga što je izloženo. Ostalo je prosječno u granicama boljega ili onoga što se može tolerirati. Ali ima i eksponata kojima nije mjesto na jednoj reprezentativnoj manifestaciji. Najslabiji je autor na izložbi — to je moje apsolutno subjektivno stajalište — Ivan Dvoršak. Tri njegove slike (»DI 3-1«, »DI 3-2« i »DI 3-3«), koje bi vjerojatno željele sugerirati otuđenost ili prazninu — govore jedino o praznini u autorovoj stvaralačkoj imaginaciji. Najslabija je slika izložbe Bukvina »Mrtva straža«, ali su blizu njoj i Kranjcova »Jeklena jedra«, Eterovićevo »Kornati II«, Škrobonjin »Ponedjeljak, utorak, srijeda«, Vucelićkin »Detalj«, Zdravčeva »Zima I«, Girusov »Reifwalde«, Koutova »Odpoledni siesta«, Lattuadin »Giardino publico«, Szaboov »Gerüst«, Vanharenov »Reverie« — da spomenem samo one najagresivnije promašene realizacije. Taj skup slika nije dorastao ni nekoj drugorazrednoj provincijskoj izložbi — i, na žalost, moram reći da jugoslavenski autori u toj škupini imaju priličan udio.

Jugoslavenski udio na ovoj izložbi kreće se, dakle, u krajnostima: između najboljeg i najgoreg ostvarenja na salonu. Pozitivno je pri tom da najbolji dio naše selekcije zastupaju manje poznati ili gotovo nepoznati autori: Milekić, Radan, Danijela Lušin, Ana Lazukić, V. Bizjak, D. Mirković (»Večernja izmaglica«), dok su od poznatih izlagača samo Stanko Vrtovec i Janez Marenčič bili na nivou svoje dobre reputacije. Ispod svojih mogućnosti bio je predstavljen Nino Vranić, a

najveće razočaranje salona bila je Zlata Vucelić, nesumnjivo nadarena autorica, koja se — čini mi se — trenutno nalazi u krizi, jer portali, fasade i cvijeće, kojima se bavi u posljednje vrijeme, daleko su od ostvarenja koja smo vidjeli prije koje dvije godine. A niz poznatih jugoslavenskih izlagača nije pokazao interes ni za sudjelovanje na ovoj manifestaciji.

Najbolji segment i ovogodišnjeg salona bio je već tradicionalno izvanredan katalog u dizajnu Mitje Komana. U biblioteci svakog fotografa taj će katalog imati svoje mjesto dostojno pažnje. Nasuprot tome, plakat je (autor mi nije poznat) posve nefunkcionalan i promašen. To je isto tako mogao biti plakat za Zagrebački velesajam, za takmičenje u desetoboju ili za tvornicu konzervi. Organizacija izložbe (»Foto-klub Zagreb«) bila je po običaju — besprijekorna.

## hdlu počeci

**galerija karas hdlu zagreb**

**8. svibnja — 8. lipnja 1975.**

**guido quien**

Hrvatsko društvo likovnih umjetnika izložbom »Počeci« na doličan način otvara svoju novu galeriju. Međutim, još jednom je povjesničar umjetnosti obavio nezahvalan posao. Trebalo je sastaviti skupnu izložbu, iza koje stoji jedno udruženje. Pravo sudjelovanja dobili su oni živi ili već pokojni umjetnici koji su bili članovi tog društva u određenom poslijeratnom razdoblju. Odmah moramo kazati da takav sindikalni stav ide na uštrb one točke pravilnika istog društva, koja zahtijeva »održanje i isticanje kvalitnog nivoa«.

Premda se autor izložbe skromno smatra samo »izvršiteljem profesionalnog zadatka«, ipak ona nosi autorski biljeg. Ako ni zbog čega, a ono jer je tek »jedno od mogućih rješenja«. Ali ne samo zbog toga. Ne želeći ponavljati već učinjeno, realizator je najprije izbjegao djela takozvanog tendencioznog realizma. Njih smo lani vidjeli u Zagrebu na dvije izložbe. Sličan princip primijenjen je i kod daljnjeg izbora: pokazati manje viđena a što kvalitetnija djela. Tako imamo na okupu mnoga rana a već zrela ostvarenja,



retrospektivno prepoznatljive početke onoga što će se kasnije razviti u individualno određene izraze. O vlastitom stavu govori na primjer i to, da je među ove (nazovimo ih tako) »obične« slikare uvršteno i staklo Ivana Generalića, koji se eto našao izvan uobičajenog konteksta s prizvukom čuda. Ili izbor slika Gabrijela Stupice, autora »Crvenih jabuka« iz 1944. godine, kojega ovdje prepoznajemo kao pripadnika zagrebačkog kruga. Dakle, trebalo se snaći između vlastitog stava i neizbježnih objektivnih okolnosti.

Čak ako je nešto i izostalo, utvrđujemo da pred nama nisu samo radovi prvih članova Hrvatskog društva likovnih umjetnika, nego ujedno djela koja sačinjavaju jezgru suvremene hrvatske umjetnosti. Veza između početaka i kasnijeg razvoja naglašena je ne samo izborom, nego i promišljenim postavom. Tako koncepcija koju svaka, a pogotovo skupna, izložba mora imati, nije ovdje prikaz cjelokupne situacije u prijelomnom trenutku naše umjetnosti, niti uvid u neki likovni problem, nego je najbliža jednom antologijskom izboru, koji je donekle okrnjen neumjetničkim zahtjevima, suvišnim čak i onda kad ih postavlja udruženje umjetnika.

